

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

NGUYỄN ANH DŨNG

**DẠY HỌC PHẦN VĂN HỌC ĐỊA PHƯƠNG
TUYÊN QUANG THEO HƯỚNG TÍCH CỰC HÓA
HOẠT ĐỘNG CỦA HỌC SINH**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Thái Nguyên, 2014

Số hóa bởi Trung tâm Học liệu – Đại học Thái Nguyên

<http://www.lrc-tnu.edu.vn/>

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM
----- -----

NGUYỄN ANH DŨNG

**DẠY HỌC PHẦN VĂN HỌC ĐỊA PHƯƠNG TUYÊN
QUANG THEO HƯỚNG TÍCH CỰC HÓA HOẠT
ĐỘNG CỦA HỌC SINH**

Chuyên ngành : Lý luận và phương pháp dạy học Văn - Tiếng Việt

Mã số : 60 14 01 11

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

NGƯỜI HƯỚNG DẪN KHOA HỌC: PGS.TS. Trần Thế Phiệt

Thái Nguyên, 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của tôi, được thực hiện dưới sự hướng dẫn khoa học của **PGS. TS. Trần Thế Phiệt**.

Các số liệu và kết quả nghiên cứu có nguồn rõ ràng, các kết quả trong luận văn trung thực và chưa từng được ai công bố ở bất kì công trình nghiên cứu nào. Tôi xin chịu trách nhiệm về nghiên cứu của mình.

Thái Nguyên, tháng 5 năm 2014

Tác giả luận văn

Nguyễn Anh Dũng

Xác nhận
của khoa chuyên môn

Xác nhận
của cán bộ hướng dẫn

*Luận văn đã được chỉnh sửa theo những ý kiến đóng góp của
Hội đồng khoa học ngày 30/05/2014.*

LỜI CẢM ƠN

Với lòng kính trọng sâu sắc và tình cảm chân thành, tác giả xin chân trọng cảm ơn: Khoa Ngữ văn, Phòng Sau đại học - Trường Đại học Sư phạm - Đại học Thái Nguyên cùng các thầy cô giáo đã trực tiếp giảng dạy và góp ý kiến cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Xin chân thành cảm ơn Sở Giáo dục & Đào tạo Tuyên Quang, các Trường THCS trên địa bàn huyện Yên Sơn, TP. Tuyên Quang đã tạo điều kiện giúp tác giả trong suốt quá trình điều tra và làm thực nghiệm.

Đặc biệt, tác giả xin bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đối với PGS.TS. Trần Thế Phiệt, người đã nhiệt tình trực tiếp hướng dẫn, giúp đỡ tác giả nghiên cứu hoàn thành luận văn.

Mặc dù tác giả đã có nhiều cố gắng, nhưng luận văn không tránh khỏi những thiếu sót. Rất mong nhận được sự góp ý của quý thầy cô và bạn bè đồng nghiệp quan tâm đến luận văn này.

Thái Nguyên, tháng 4 năm 2014

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	iii
LỜI CẢM ƠN	v
MỤC LỤC	vi
DANH MỤC VIẾT TẮT	ix
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Lịch sử vấn đề	2
3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu.	5
4. Phạm vi và đối tượng nghiên cứu.....	6
5. Phương pháp nghiên cứu:	6
6. Đóng góp của luận văn.....	7
7. Cấu trúc luận văn.	7
NỘI DUNG	8
CHƯƠNG 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	8
1.1. Cơ sở lý luận.	8
1.1.1. Quy định Văn học địa phương trong chương trình Ngữ văn phổ thông.	8
1.1.2. Vai trò, vị trí của việc dạy học văn học địa phương Tuyên Quang.	10
1.1.3 Tính tích cực hóa hoạt động của học sinh.	11
1.1.3.1. Cơ sở tâm lý học.	11
1.1.3.3. Quan điểm dạy học phát huy vai trò của chủ thể người học trên cơ sở lý thuyết tiếp nhận.....	15
1.1.3.4. Những yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học theo hướng tích cực hóa hoạt động của học sinh.....	17
1.2. Cơ sở thực tiễn.	19
1.2.1. Điều kiện tự nhiên - xã hội - văn hóa của tỉnh Tuyên Quang.	19
1.2.2. Tuyên Quang một tỉnh miền núi có bề dày lịch sử - văn hóa, có nhiều danh lam thắng cảnh.	21
1.2.3. Truyền thống về văn học Tuyên Quang.	23
1.2.3.1. Văn học dân gian.	23

1.2.3.2. Văn học Viết Tuyên Quang.....	27
1.2.4. Thực trạng giảng dạy văn học địa phương ở các trường THCS tại tỉnh Tuyên Quang.....	31
1.2.4.1. Về nội dung chương trình.....	31
1.2.4.2. Về cơ sở vật chất.....	32
1.2.4.3. Về tình hình học tập của học sinh.....	33
1.2.4.4. Về hoạt động dạy của giáo viên.....	34
TIÊU KẾT CHƯƠNG 1.....	35
Chương 2: ĐỀ XUẤT MỘT SỐ BIỆN PHÁP DẠY HỌC VHDP Ở TRƯỜNG THCS TỈNH TUYÊN QUANG.....	36
2.1. Những căn cứ để xây dựng biện pháp dạy văn học địa phương Tuyên Quang theo hướng tích cực hóa hoạt động của học sinh.....	36
2.1.1. Căn cứ vào nội dung văn học địa phương tại tỉnh Tuyên Quang.....	36
2.1.2. Căn cứ vào đặc điểm tâm lý học sinh THCS Tuyên Quang.....	40
2.1.3. Căn cứ vào điều kiện trường lớp, cơ sở vật chất.....	41
2.2. Đề xuất một số biện pháp phát huy tính tích cực của học sinh trong dạy học Ngữ văn địa phương Tuyên Quang.....	42
2.2.1. Trước giờ học.....	42
2.2.1.1. Hướng dẫn học sinh chuẩn bị bài trước khi tới lớp.....	42
2.2.1.2. Xây dựng bài soạn VHDP theo hướng tích cực hóa hoạt động của học sinh.....	44
2.2.2 Trong giờ học.....	47
2.2.2.1 Dạy VHDP gắn kết chặt chẽ với truyền thống lịch sử văn hóa của địa phương.....	47
2.2.2.2. Kết hợp một số phương pháp, biện pháp: đọc hiểu, câu hỏi gợi mở, nêu vấn đề, giảng bình khi dạy học VHDP.....	49
2.2.2.3. Vận dụng nguyên tắc tích hợp trong giảng dạy VHDP.....	54
2.2.2.4. Ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học VHDP.....	56
2.2.2.5. Kết hợp dạy chính khóa và dạy ngoại khóa.....	58
2.2.3. Hướng dẫn học sinh tự học sau khi học trên lớp.....	60
TIÊU KẾT CHƯƠNG 2.....	62

Chương 3 THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	64
3.1 Mục đích thực nghiệm.	64
3.2. Yêu cầu thực nghiệm.	64
3.2.1. <i>Chọn trường thực nghiệm.</i>	64
3.2.2. <i>Chọn bài dạy thực nghiệm.</i>	65
3.3. <i>Giáo án thực nghiệm.</i>	65
3.3.1. <i>Tiết 42 - Đọc văn: Đoạn trích Gieo gió gặt bão.</i>	65
3.3.2. <i>Tiết 74: Những câu hát về tình cảm gia đình, tình yêu thiên nhiên, tình yêu lao động.</i>	72
3.4 Tổ chức dạy học thực nghiệm.	82
3.4.1 Tổ chức dạy học thực nghiệm và dạy học đối chứng.	82
3.4.2. Đánh giá kết quả thực nghiệm.....	82
3.4.2.1 Kết quả thực nghiệm.	82
3.4.2.2. Nhận xét và đánh giá.....	84
TIỂU KẾT CHƯƠNG 3.....	85
KẾT LUẬN.....	86
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	88

DANH MỤC VIẾT TẮT

văn học địa phương	VHĐP
học sinh trung học cơ sở	HSTHCS